

P o s u d o k o p o n e n t a
o dizertačnej práci JUDr. Ondřeje P r e u s s a

**Je změna podstatných náležitostí demokratického právního státu
nepřípustná?**

Súhlasím s tým, že názov témy dizertačnej práce by mohol niekto považovať za provokatívny, rovnako ako napríklad témy Môžu byť ústavné zákony protiústavné? K takej téme („globales Modethema“) sa okrem Aharona Baraka, či Gábora Halmaia, Yaniva Roznaia (citovaných ako autorov prác plus mínus nazvaných Unconstitutional Constitutional Amendments, 2011, 2012, 2013) novšie pridáva aj László Sólyom: Normenhierarchie in der Verfassung und verfassungswidrige Verfassungs- änderungen. In Jahrbuch für Ostrecht. Band 55 (2014), 1. Halbband, s. 11-24.

Z hľadiska štruktúry možno zreteľne odlíšiť sedem základných kapitol dizertačnej práce, z ktorých siedma nesie rovnaký názov ako celá práca. Demokratický právny štát, hrozby a ochrana – to sú prvé tri kapitoly.

Autor dizertačnej práce (si) kladie vážne otázky: Kto môže ohroziť podstatné náležitosti demokratického právneho štátu: populus, elita, medzinárodné spoločenstvo – v spojení s otázkami Kto je ľud? Kto je elita? Kto je medzinárodné spoločenstvo? V rámci ochrany/ hrozieb prezentuje jánusovskú tvár ľudu (na jednej strane tyrania väčšiny, na strane druhej právo na odpor), ale i ďalších spomínaných „hráčov“ – elít (ochrana: súdna kontrola ústavnosti) a medzinárodného spoločenstva (ochrana: vynútenie medzinárodných záväzkov). Už je vžitá fráza „nie je politická vôľa“, resp. elity nemajú politickú vôľu (eufemisticky povedané, nie je jej dostatok). Kladiem si otázku: Čo sú to za elity? Len elity pre seba? Ak vyjdeme z toho, že aj pre vládu ľudu máme voliť/ volíme jeho elitu...

Štvrtú kapitolu autor venuje súdnej kontrole ústavnosti vo vybraných krajinách, Zaujímavý je jeho komentár k niektorým príkladom (Dánsko, Švédsko, Nórsko, Island, Fínsko); pokiaľ nemusíme zostať len v Európe, uviedol by som aj Austráliu (plenárna diskusia na svetovom kongrese IVR v auguste 2013 v Belo Horizonte s Tomom Campbellom na tému nedostatočnej demokratickej legitimacy ústavného súdu ako orgánu kontroly ústavnosti bola pozoruhodná).

V súvislosti s úvahami o „referenčnom rámci kontroly“ je skúšobným kameňom pre autora názorová konfrontácia s judikatúrou Ústavného súdu Českej republiky v tejto oblasti (rezonuje kauza „Melčák“), aj s názorom súdu, že *„ústavní zákon o zkrátení volebného obdobia zasáhl do materiálneho jadra Ústavy.“*

Až záverečná kapitola dizertačnej práce opäť v plnej kráse vnáša do diskusie základnú otázku z jej názvu: Je (teda) zmena podstatných náležitostí demokratického právneho štátu neprípustná? A v „závere záverov“, na samom konci, keď už bič plieska, zaznieva „Nie.“ ako možno prekvapujúca odpoveď na túto otázku – keď si vlastne prvoplánovo možno myslieť, že „klauzula večnosti“ musí zostať večná (a v čom spočíva jej zmysel ?) a materiálne jadro (podstatné náležitosti) je stále a nedotknuteľné.

Spracovanie témy sa nesie v duchu používania štandardných metód vedeckej práce (opis, analýza, syntéza, porovnávanie) spôsobom lege artis. Predsa si však dovoľím jednu hodnotiacu poznámku na margo metódy práce dizertanta. Uvediem príklad zo s. 137, ktorý sa týka vymedzenia okruhu zásahov, ktoré podliehajú ochrane materiálneho jadra ústavy – v jednom odseku je až príliš husto. Jedným dychom sa spomína kauza „Melčák“, Radbruchova formula, hodnotová jurisprudencia, resp. Sobekovo presvedčivé demaskovanie Radbruchovho mýtu. Možno by som tu rád videl trochu viac pozornosti pri štruktúrovaní argumentácie, nie iba „zoradené nálepkovanie“, analogicky aj inde v rámci „rozuzľujúcich“ argumentačných blokov, ako aj pri vyjadrovaní

vlastných názorov na diskutované problémy. A trochu primeranejšie, aj priestorovo dostatočné vyjadrenia.

Dizertant počas písania práce sústavne dokumentuje vynikajúci prehľad v odbornej literatúre, ktorá sa týka zvolenej témy. Po formálnej stránke sú viaceré „drobné chybičky“ v menách, či priezviskách autorov odstrániteľné. O erudícii autora svedčí aj rozsiahly a užitočný poznámkový aparát s veľkou výpovednou hodnotou (ca 800 poznámok na 215 strán textu), ako aj zoznam použitej literatúry (ca 125 monografií, 166 článkov, elektronické zdroje, s. 216-241).

Keďže predložená dizertácia predstavuje vlastnú, svojím spôsobom originálnu syntézu poznatkov, ktorá podľa môjho názoru splnila sledované ciele a na výbornej úrovni sa vyrovnala s problematikou, o d p o r ú č a m ju na obhajobu pred príslušnou komisiou pre obhajobu dizertačných prác.

prof. JUDr. Alexander Brörtl, CSc.

Košice, 3. septembra 2014